

DESMODIUM, HEDYSARUM, INDIGOFEA EN LESPEDEZA

In Nederland zijn ongeveer tien in de herfst paarsbloeiende, struik- of halfstruikvormige vertegenwoordigers van *Desmodium*, *Hedysarum*, *Indigofera* en *Lespedeza* van de familie Leguminosae in cultuur. In het algemeen zijn het weinig bekende planten, die in Nederland voornamelijk in botanische tuinen en op Boskoopse kwekerijen zijn te vinden.

De soorten die in cultuur zijn, worden vaak onderling verwisseld en er bestaat vrij veel onduidelijkheid omtrent nomenclatuur en welke naam bij een bepaalde plant behoort.

Een en ander was voor de Vakgroep Plantentaxonomie van de Landbouwhogeschool in Wageningen aanleiding om onder leiding van Dr. D.O. Wijnands hieraan plantensystematisch onderzoek te laten verrichten. In 1982 werd door mevr. A.M. Kuenen onderzoek verricht aan *Lespedeza* en in 1983 door de auteur van dit artikel aan *Desmodium*, *Hedysarum* en *Indigofera*.

In dit artikel wordt een overzicht gegeven van de soorten, die in Nederland worden aangetroffen.

HERKENNING VAN DE GESLACHTEN

Indigofera, *Desmodium*, *Hedysarum* en *Lespedeza* zijn tamelijk nauw verwant, vooral de laatste drie genera. De naam *Hedysarum* is, samen met *Indigofera* de oudste en al in 1753 door Linnaeus gepubliceerd. Echter Linnaeus rekende, evenals een aantal auteurs van de 18e en 19e eeuw, tot *Hedysarum* soorten, die later zijn ondergebracht bij *Desmodium* of *Lespedeza*. Zo heet de door Linnaeus beschreven *Hedysarum canadense* tegenwoordig *Desmodium canadense* (L.) DC. Ook zijn er soorten van *Desmodium* naar *Lespedeza* overgeplaatst, bijvoorbeeld *Desmodium formosum* VOGEL is een synoniem voor *Lespedeza bicolor* TURCZ. Soms blijft een soort dan heel lang onder zo'n oude naam in omloop bij boomkwekers, zoals in het geval van *Lespedeza thunbergii* waarvan nog lang planten zijn aangeboden onder de naam *Desmodium penduliflorum* Oudemans.

Met onderstaande sleutel is het mogelijk te bepalen tot welk geslacht (genus) de in cultuur zijnde planten behoren.

- 1a. Bladeren oneven geveerd 2
- b. Bladeren drietallig 3

- 2a. Jonge takken recht; haren op bladeren en stengel vanaf de basis gegaffeld; peul ongeleed en glad *Indigofera*
- b. Jonge takken zigzag gebogen; haren op de bladeren en stengel enkelvoudig; peul geleed en voorzien van bobbels en stekels *Hedysarum*

- 3a. Steunblaadjes van de blaadjes aanwezig; bloeiwijze een pluim (vertakt); peul geleed en veelzadig *Desmodium*
- b. Steunblaadjes van de blaadjes ontbreken; bloeiwijze een tros (niet vertakt); peul ongeleed en éénzadig *Lespedeza*

¹⁾ Vakgroep Plantentaxonomie, Landbouwhogeschool, Wageningen.

DESMODIUM

Het aantal soorten van het geslacht *Desmodium* wordt geschat op ongeveer 350. Op enkele uitzonderingen na zijn deze te vinden in tropische en subtropische streken van Noord-Amerika, Australië en zuidelijk Afrika. Slechts twee soorten zijn in onze streken winterhard en komen daarom voor gebruik als sierplant in tuinen in aanmerking.

Desmodium canadense (L.) DC — Canada, Verenigde Staten

GROEIWIJZE: kruidachtige halfstruik, 0.75-1.75 m hoog, overblijvend; stengels rechtop, alleen aan de voet iets houtig, bovenaan vertakt; takken gegroefd, bezet met haakvormig gebogen haren.

BLADEREN: drietallig, 8-12 cm lang, steel 0.7-2 cm lang; blaadjes elliptisch tot langwerpig lancetvormig, bovenzijde donkergroen, onderzijde lichtgroen en weinig behaard.

BLOEMEN: pluimen okselstandig en eidelings, tot 30 cm lang en tot 40 bloemen, roodpaars, tot ruim 1 cm lang; bloeitijd juli tot september.

VRUCHTEN: peul 1-5-ledig; leden elliptisch, ovaal of driehoekig, ca. 0.5 cm lang, buitenzijde wit behaard en netvormig getekend.

Desmodium canadense is inheems in zuidelijk Canada (van Nova Scotia aan de oostkust tot Saskatchewan in het westen) en aansluitend in het noordoostelijk deel van de Verenigde Staten. Deze soort groeit voornamelijk op een enigszins vochtige bodem in bosjes, struikgewas en op prairies en is plaatselijk heel algemeen.

Al in 1635 werden zaden van een plant, die Cornut "*Hedysarum triphyllum canadense*" noemde, mee naar Parijs genomen. Linnaeus noemde de plant in 1753 *Hedysarum canadense*.

In het Rijksherbarium te Leiden bevinden zich planten, die in het midden van de 18e eeuw in de Leidse Hortus door Van Royen zijn verzameld, terwijl in 1837 *Desmodium canadense* in cultuur was in Groot-Brittannië.

Toch is deze soort altijd een zeldzame cultuurplant gebleven, die soms onder de naam *Desmodium dillenii* wordt geteeld. Deze naam heeft echter betrekking op een andere Noordamerikaanse soort, die mogelijk ook een enkele maal in cultuur is.

De cultuurplanten komen goed overeen met wilde planten en ze vormen in onze streken volop zaad. Zij kunnen door zaaien worden vermeerderd.

De plant groeit het beste op een zonnige plaats, gedraagt zich als een overblijvend kruid tot halfstruik en wordt nooit erg groot. Eventueel kunnen de stengels al in het najaar tot 10 à 15 cm boven de grond worden afgesneden.

Desmodium elegans DC — Himalaya

GROEIWIJZE: halfstruik als gevolg van de sterke invriezing 's winters; in het natuurlijke verspreidingsgebied een struik tot 4 m hoog; stengels rechtop, tamelijk sterk vertakt; jonge takken aanliggend en/of afstaand behaard, oudere takken zwakker behaard.

BLADEREN: drietallig, 13-18 cm lang, steel 5-8 cm lang; blaadjes bijna cirkelrond, ovaal tot ruitvormig, bovenzijde groen, kort behaard, onderzijde grijs- tot zilvergroen, dicht behaard.

BLOEMEN: pluimen okselstandig en (schijnbaar) eindstandig aan de takken, maximaal 15 cm lang met tot 50 paarzen, ca. 1 cm lange bloemen; bloeitijd laat (eind augustus tot ver in oktober).

VRUCHTEN: peul met 3-8, ruim 0.5 cm lange, éénzadige en behaarde leden, op de zijden netvormig getekend.

Desmodium elegans komt algemeen voor in het Himalaya-gebergte en in aangrenzende streken: westwaarts tot in Afghanistan, oostwaarts tot de Chinese provincie Sichuan. De planten groeien op stenige hellingen op een hoogte van 1000-3000 m.

In Europa werd deze soort het eerst in Engeland geteeld, en wel in 1823 in de Royal Botanic Garden te Edinburgh als *Desmodium nutans*.

Er zijn in Europa verscheidene introducties geweest onder verschillende namen. De plant heeft altijd bekend gestaan onder de naam *Desmodium tiliifolium* (D. DON) G. DON en is ook nu nog onder dit synoniem in cultuur.

In het wild is *Desmodium elegans* een zeer variabele soort, die gesplitst wordt in een aantal ondersoorten en variëteiten. De planten die in West-Europa in cultuur zijn, zijn weinig gevarieerd, ongetwijfeld een gevolg van de vegetatieve wijze van vermeerdering. Planten van wilde herkomst zijn vaak nog aanmerkelijk zwaarder behaard.

Desmodium elegans voldoet goed op een zonnige plek. Het is een erg gevoelige soort, die 's winters sterk terugvriest. Na koude en natte zomers ontwikkelen de bloemen zich slecht en gaan niet of nauwelijks open. Ook het zaad rijpt in Nederland slechts zelden.

De plant kan door stekken in de late zomer worden vermeerderd.

HEDYSARUM

Tot dit geslacht worden ongeveer honderd soorten gerekend uit gematigd Europa, Noord-Afrika, Azië en Noord-Amerika. Slechts één soort is bij ons regelmatig in cultuur: de struikvormige *Hedysarum multijugum*, hoewel een enkele maal ook kruidachtige soorten in tuinen te vinden zijn.

Hedysarum multijugum MAXIM. — China — tek. blz. 62

GROEIWIJZE: struikje van 0.5-1 m; stengels opstijgend, tamelijk sterk vertakt, 's winters weinig of niet terugvriezende; takken zigzag gebogen, aanvankelijk sterk, wit behaard, later kaler.

BLADEREN: geveerd, 6-16 cm lang, steel 0.3-1.5 cm lang; blaadjes 19-29 (in het wild tot 41), langwerpig ovaal tot bijna cirkelrond, aan beide zijden grijsgroen, aan de bovenzijde met kleine groene puntjes en kaal, aan de onderzijde aanliggend behaard.

BLOEMEN: trossen tot 30 cm lang, okselstandig met tot 25 roodpaarse bloemen, relatief groot (1.5-2 cm); bloeitijd juni tot ver in augustus.

VRUCHTEN: peul met 1-3 cirkelronde, gegroefde, bestekelde en behaarde leden met een doorsnede van ca. 0.5 cm, bruin.

Het natuurlijke areaal van *Hedysarum multijugum* is gelegen in Midden-China. Het is daar een steppeplant, die op droge, warme plaatsen groeit. Dikwijls wordt als areaal Mongolië opgegeven, maar dat is onjuist.

In 1980 was de plant voor het eerst in cultuur in de Botanische Tuin van St. Petersburg (thans Leningrad), vanwaar ze werd verspreid over Europa. Ze werd in 1890 ingevoerd in Duitsland, in 1895 in Engeland (Cambridge Botanic Garden) en in 1898 in Nederland.

De planten in cultuur zouden volgens vele auteurs behoren tot de variëteit *apiculatum* SPRAGUE, die zich voornamelijk onderscheidt door minder en spitsere blaadjes. Echter de blaadjes van de cultuurplanten van *Hedysarum multijugum* variëren sterk in aantal en vorm, zodat het twijfelachtig is of inderdaad wel alle planten tot deze variëteit behoren.

Wanneer *Hedysarum multijugum* een zonnige plaats op vrij droge, maar niet te arme bodem wordt toebedeeld, kan een rijke bloei worden verwacht. Wel is het zaak in het voorjaar flink terug te snoeien.

De plant kan worden vermeerderd door deling, door afleggers, uitlopers, enten op eigen wortel en door stekken. Wanneer er rijp zaad wordt gevormd - in Nederland is dat alleen na een warme zomer - kan er ook worden gezaaid.

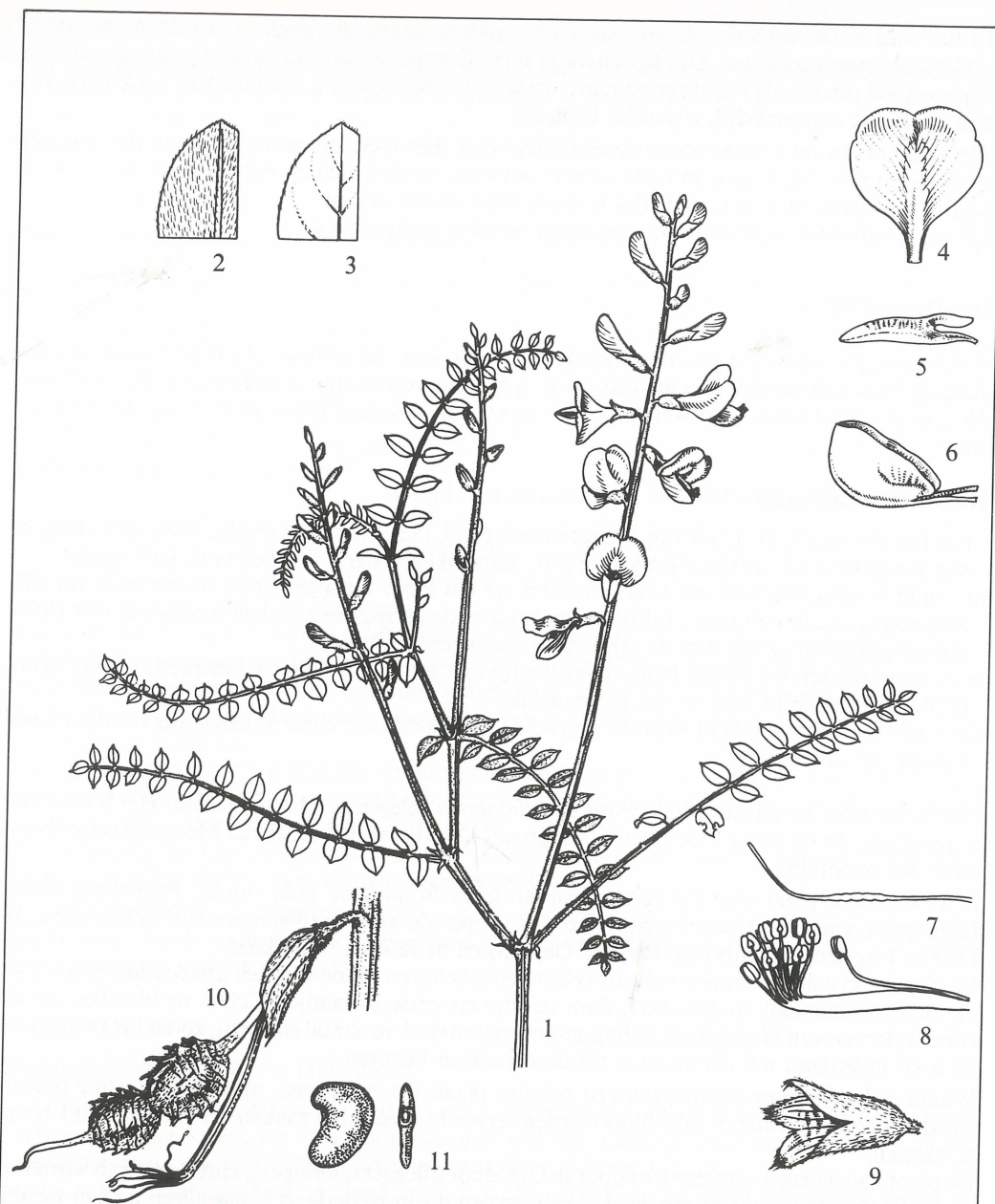
ANDERE HEDYSARUM-SOORTEN IN CULTUUR

De andere *Hedysarum*-soorten die in Nederland voorkomen zijn kruiden, onder andere *Hedysarum hedysarioides* (L.) SCHINZ & THELL. en *Hedysarum coronarium* L.

INDIGOFERA

Dit geslacht omvat ongeveer 800 soorten uit tropische en subtropische streken, vooral in Afrika en Azië. Enkele soorten werden in de tropen geteeld als bron voor indigo (een blauwe kleurstof), totdat de synthetisch geproduceerde kleurstoffen hier voor in de plaats kwamen.

Veruit de meeste soorten zijn in ons land niet winterhard; slechts drie species uit de Himalaya en China zijn als sierheester in cultuur.

Hedysarum multijugum var. *apiculatum*.

1. plant ($\pm \frac{1}{3}$ ware grootte); 2. onderzijde blad ($4\times$); 3. bovenzijde blad ($4\times$); 4. vlag ($1\frac{1}{2}\times$); 5. zwaard buitenzijde ($2\frac{1}{2}\times$); 6. kiel ($1\frac{1}{2}\times$); 7. vruchtbeginsel ($2\frac{1}{2}\times$); 8. meeldraden ($2\frac{1}{2}\times$); 9. kelk ($3\frac{1}{2}\times$); 10. vrucht (peul) ($3\frac{1}{2}\times$); 11. zaden ($7\times$).

***Indigofera amblyantha* CRAIB — China**

GROEIWIJZE: opgaande struik, tamelijk klein (0.8-1.75 m), stammetje onderaan vrij dik, houtig, naar boven sterk vertakt; jonge takken behaard, later kaal, 's winters weinig of niet terugvriëzend.

BLADEREN: geveerd, 8-12(-15) cm lang, steel 2.5-4 cm; blaadjes (5-)7-9, elliptisch, van boven donkergroen, verspreid behaard, van onder grijsgroen, vrij dicht behaard.

BLOEMEN: trossen tot 12 cm lang, in de oksels van de bladeren, met tot 50 donkerrode of paarse bloemen, vrij klein, ca. 0.5 cm lang; bloeitijd juni tot september.

VRUCHTEN: peul lijnvormig, groen tot roodbruin (bij rijpheid), behaard, met 5-8 zaden.

Indigofera amblyantha is afkomstig uit China, te weten uit de provincies Gansu en vooral West Hubei, waar ze voorkomt op heuvels en bergen op een hoogte van 100-1800 m.

In 1908 werd *Indigofera amblyantha* voor het eerst in het Westen ingevoerd, namelijk in Engeland. In 1911 (var. *purdomii*) en in 1913 werd meer materiaal uit China verkregen en vanuit Engeland (Kew) verspreid. De eerste melding voor Nederland werd gemaakt in een catalogus van 1924, waar de plant onder de naam *Indigofera potaninii* werd aangeboden.

Indigofera amblyantha werd in het verleden vaak als *Indigofera potaninii* aangeboden. De echte *Indigofera potaninii* CRAIB is een soort, die wel nauw verwant is aan *Indigofera amblyantha* CRAIB, maar die zich daarvan onderscheidt door kleinere bladeren, langere steunblaadjes, duidelijk gesteelde bloeiwijzen (in tegenstelling tot *I. amblyantha*, waar de steel van de bloeiwijze zeer kort is) en grotere bloemen. Waarschijnlijk is *Indigofera potaninii* nooit of uiterst zelden in cultuur geweest en behoren de gecultiveerde planten alle tot *Indigofera amblyantha*.

Deze naamsverwarring is waarschijnlijk ontstaan, omdat Craib aan planten, door Purdom verzameld in Gansu, abusievelijk de naam *Indigofera potaninii* gaf. Bean en Rehder brachten deze planten later bij *Indigofera amblyantha* onder.

De cultuurplanten zijn weinig variabel. Dit is een gevolg van het zeer beperkte aantal introducties, de voornamelijk vegetatieve wijze van vermeerdering en de zeldzaamheid van de plant in cultuur.

Misschien is deze *Indigofera* wel het meest geschikt voor aanplant in tuinen. De plant is goed winterhard, bloeit lang en zeer rijk en heeft een decoratief uiterlijk. Dit komt het best tot uiting, wanneer ze groeit op een zonnige plaats op niet te vochtige en niet te arme bodem.

Indigofera amblyantha kan worden gestekt en gezaaid.

***Indigofera heterantha* WALL. ex BRANDIS — Himalaya**

GROEIWIJZE: breed uitstaande struik, meestal 1-1.5 m hoog (in zijn natuurlijk verspreidingsgebied tot 2.5 m hoog); stengels recht, vaak vertakt en meestal schuin omhoog staand; jonge takken behaard, later kaal.

BLADEREN: geveerd, 7-12 cm lang, steel 0.3-1.5 cm lang; blaadjes 15-29, langwerpig of ovaal, bovenzijde groen, onderzijde grijsgroen tot vaak iets blauwgroen, aan beide zijden behaard.

BLOEMEN: trossen lang (tot 15 cm), vrij stijf afstaand in de oksels van de bladeren, per tros tot 45 bloemen, roodpaars, ca. 1 cm lang; bloeitijd juli tot oktober.

VRUCHTEN: peul lijnvormig, groen tot later roodbruin, behaard, dikwijls hangend.

In het wild is *Indigofera heterantha* bekend uit de Himalaya, van Afghanistan tot in de Chinese provincies Yunnan en Sichuan. Hier groeit deze soort algemeen op heuvels en berghellingen in open, grazige terreinen en droge bosjes op een hoogte van 600-3100 m.

In onze streken vriest deze soort 's winters sterk terug, vaak bijna tot op de grond, maar loopt in het voorjaar weer uit. De plant gedraagt zich daardoor als een halfstruik.

In 1820 was er in de Parijse Jardin des Plantes een plant aanwezig waarvan later bleek dat deze tot *Indigofera heterantha* behoorde. Ze bloeide voor het eerst in Engeland, in de Garden of the Horticultural Society, in 1840, gegroeid uit zaad afkomstig van de Botanische Tuin van Saharunpur. In 1869 was de soort al te vinden in tuinen in Duitsland, Denemarken en Zuid-Zweden; in 1897 werd ze - voor zover bekend - voor het eerst in Nederland gekweekt.

Tot in het begin van deze eeuw was de plant uitsluitend bekend onder de naam *Indigofera dosua*. Deze naam is door Don echter gegeven aan een andere Indische soort, die hier niet winterhard is.

Vanaf de twintiger jaren tot nu toe wordt ze door boomkwekers meestal aangeboden als *Indigofera gerardiana* WALL. ex BAKER. De volgens de nomenclatuurregels juiste naam *Indigofera heterantha* WALL. ex BRANDIS begint nu ingeburgerd te raken.

Indigofera heterantha was vaak in cultuur onder de naam van andere *Indigofera*-soorten, in Nederland onder meer als *Indigofera splendens* en *I. divaricata*.

Omdat er planten van verschillende herkomst zijn geïntroduceerd, zien planten van verschillende klonen er dikwijls iets anders uit en is er binnen het cultuurmateriaal in Nederland vrij veel variatie. *Indigofera heterantha* is een mooie bloemheester die zich goed ontwikkelt op een zonnige plaats op een goed gedraineerde, maar niet te vruchtbare bodem.

In het vroege voorjaar moet de plant flink worden gesnoeid, omdat ze meestal sterk is teruggevroren.

De plant kan worden vermeerderd door afleggen en stekken, terwijl ook zaaïen mogelijk is, maar het zaad wordt in Nederland zelden rijp.

***Indigofera kirilowii* MAXIM. ex PALIB.** — China, Korea, Japan — tek. blz. 65

GROEIWIJZE: halfstruik, 0.5-0.75 m hoog; stengels liggend tot opstijgend, tamelijk weinig vertakt; jonge takken zwak behaard, spoedig kaal, 's winters meestal tot op de grond terugvriezend.

BLADEREN: geveerd, 11-18 cm lang, steel 2-3.5 cm lang; blaadjes 9-13, elliptisch tot ovaal, bovenzijde donkergroen, kaal, onderzijde blauwgroen, aanliggend behaard.

BLOEMEN: trossen 25 cm lang, okselstandig, met tot 35 roze tot lichtpaarse bloemen, ca. 1.5 cm lang, vaak weinig opvallend: de bloemtrossen steken weinig of niet buiten de bladeren uit; bloeitijd juni en juli, soms later.

VRUCHTEN: peul 3-5 cm lang, lijnvormig, uiteindelijk bruin en kaal met 4-7 zaden, slechts weinige goed ontwikkeld.

Het natuurlijke verspreidingsgebied van *Indigofera kirilowii* is het noordoostelijke gedeelte van China (provincies Hubei en Mandsjoerije), Korea en zuidelijk Japan (eiland Kyushu).

De soort was het eerst in cultuur in de Hortus van St. Petersburg in 1899. In hetzelfde jaar werd zaad naar Duitsland (Darmstadt) gestuurd. Het duurde nog tot 1914 voordat *Indigofera kirilowii* in Engeland (Royal Botanic Gardens, Kew) werd geïntroduceerd. Eerder groeide dit gewas al in Frankrijk (Arboretum Des Barres Nogent sur Vernisson) en in de Verenigde Staten (Arnold Arboretum). In 1920 was deze *Indigofera* te vinden in Zevenaar in het Pinetum Von Gimborn.

Indigofera kirilowii is van de *Indigofera*'s die hier in cultuur zijn zeker niet de meest decoratieve, gezien de weinig opvallende bloemen en de vaak liggende stengels. De plant kan wel als bodembedekker worden gebruikt. Ze groeit en bloeit het best op een zonnige, warme plaats op lemige bodem.

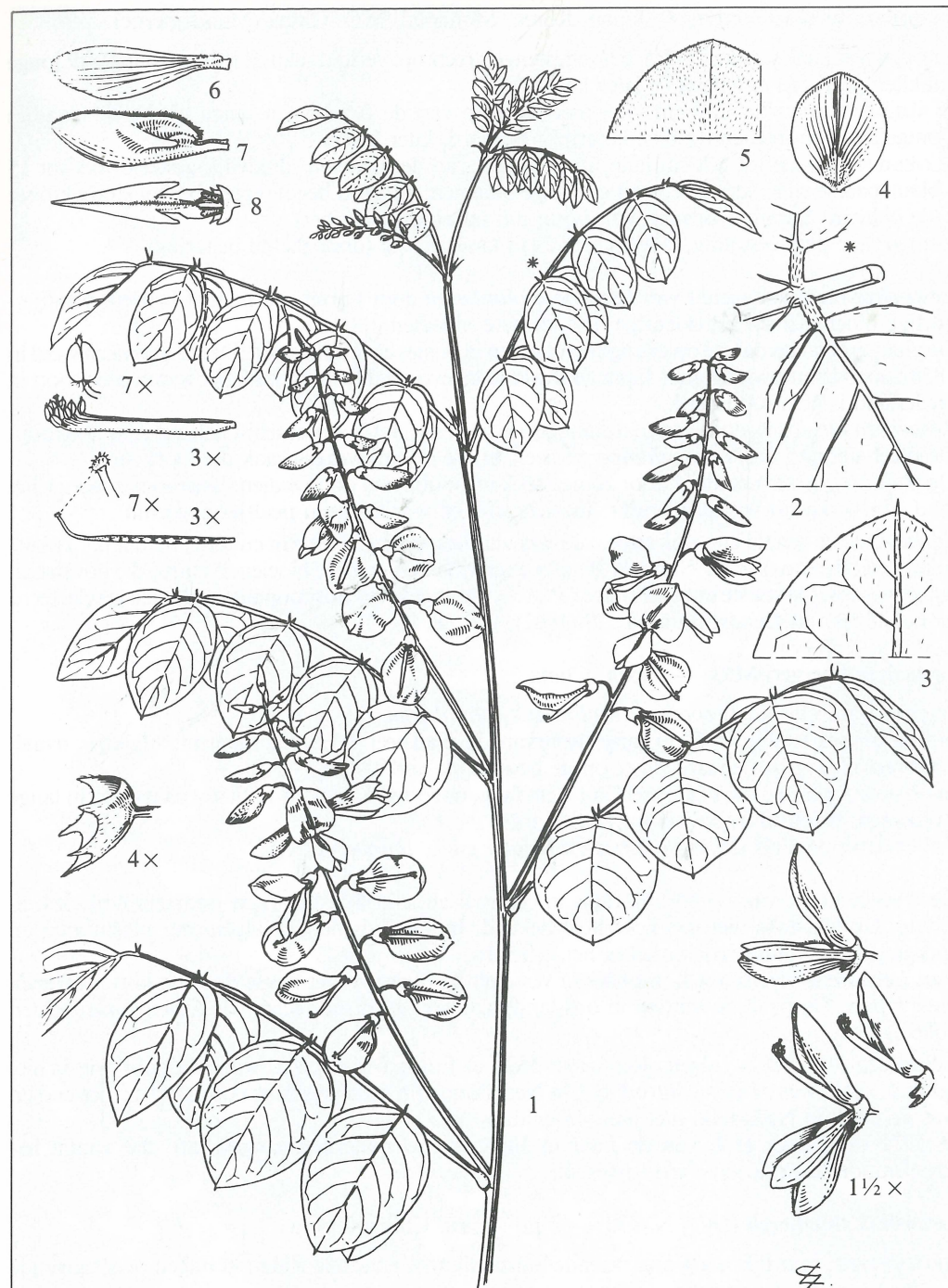
Voor vermeerdering kan worden gestekt of er kunnen uitlopers worden genomen. Omdat zaad hier zelden of nooit rijp wordt, wordt er steeds vegetatief vermeerderd. Er zijn slechts weinig klonen in Europa.

ANDERE INDIGOFERA-SOORTEN IN CULTUUR

Sinds korte tijd wordt er in Boskoop een witbloeiende vorm van *Indigofera decora* LINDL. aangeboden. Deze soort heeft haar natuurlijke verspreidingsgebied in Centraal-China en zuidelijk Japan en bezit daar meestal roze, zelden witte bloemen. Het is een laag (tot 40 cm) halfstruikje met dunne takken, dat waarschijnlijk buiten een verwarmde kas onze winters niet kan overleven. In het buitenland en ook in Nederland wordt deze soort onder het synoniem *Indigofera incarnata* (WILLD.) NAKAI op een enkele kwekerij aangetroffen.

LESPEDeza

Al naar gelang de soortopvatting varieert het aantal soorten van *Lespedeza* tussen 50 en 100. Ze komen vooral voor in Noord-Amerika, Azië en Australië. Slechts drie soorten zijn in ons land (hoewel weinig) bekend als sierplant.

Indigofera kirilowii.

1. plant ($\pm \frac{2}{3}$ ware grootte); 2. detail bovenzijde blad ($\pm 3\times$); 3. detail onderzijde blad ($\pm 3\times$); 4. achterzijde vlag ($1\frac{1}{2}\times$); 5. achterzijde vlag ($5\frac{1}{2}\times$); 6. buitenzijde zwaard ($2\times$); 7. kiel terzijde ($2\times$); 8. gedeelte van de stijl ($2\times$).

Lespedeza bicolor TURCZ. — Japan, Korea, Mongolië, N.O.-China (Mandsjoerije)

GROEIWIJZE: halfstruik, 1.5-2.5 m hoog, stengels rechtop, vertakt, aan de top overhangend; jonge takken gegroefd en behaard, later kaal.

BLADEREN: drietallig, 3-9 cm lang met inbegrip van de 0.5-3.5 cm lange bladsteel; blaadjes omgekeerd eirond, aanvankelijke grijs behaard, later kaler.

BLOEMEN: trossen tot 8.5 cm lang, in de oksels van de bladeren, duidelijk gesteeld met tot 15 blauwpaarse en roodpaarse, tot 1 cm lange bloemen; bloeitijd begin september tot eind oktober (de cultivar 'Summer Beauty' van begin juli tot eind september).

VRUCHTEN: peul éénzadig, elliptisch, 1-2 cm lang, grijs (door dichte beharing).

Lespedeza bicolor verschilt van *Lespedeza thunbergii* door kortere en relatief bredere blaadjes, kortere bloeiwijze en tweekleurige, iets kleinere bloemen.

De plant groeit van nature op grazige plaatsen en in bosjes en struikgewas. Deze *Lespedeza* werd in 1858 door Maximowicz vanuit Japan in Rusland ingevoerd. Het is onduidelijk wanneer de soort in Nederland is geïntroduceerd.

Lespedeza bicolor is altijd een zeldzaam gewas geweest, dat voornamelijk bekend is in Boskoop. De meer sierlijke *Lespedeza thunbergii* heeft bij de boomkwekers vaak de voorkeur.

De plant wordt vermeerderd door zomerstekken en ook wel door zaaien, waarvoor zaad uit het land van herkomst wordt gebruikt. In onze streken worden geen peultjes gevormd.

Op bescheiden schaal zijn ook twee cultivars van *Lespedeza bicolor* in cultuur, namelijk 'Yakushima', een dwergvorm en 'Summer Beauty', een rijker en vroeger bloeiende vorm, die bovendien winterhard is. De laatste cultivar is door P.A.C. Vermeulen te Boskoop uit zaailingen geselecteerd en beschreven in Dendroflora Nr. 19 (1982), blz. 88.

Lespedeza buergeri MIQ. — Japan, China.

GROEIWIJZE: als van *Lespedeza bicolor* en *L. thunbergii*.

BLADEREN: drietallig, 4-7 cm lang, waarvan de bladsteel 1-1.5 cm inneemt; blaadjes ovaal, aanvankelijk grijs behaard, later op de bovenzijde verkalend.

BLOEMEN: trossen in de bladoksels, tot 6 cm lang, ongesteeld, met tot 15 blauwpaarse, 1 cm lange bloemen; bloeitijd begin juli tot eind oktober.

VRUCHTEN: peul als die van *Lespedeza bicolor* en *L. thunbergii*.

Deze soort hoort van oorsprong thuis in centraal en zuidelijk Japan en waarschijnlijk ook in China. Dit laatste is niet met zekerheid bekend. In Japan is het een algemene verschijning op rotsige plaatsen langs rivieren en in het gebergte.

Van *Lespedeza bicolor* en *L. thunbergii* verschilt *L. buergeri* met name door de korte, zittende bloeiwijzen. De peultjes worden in ons land vaak wel gevormd, echter de zaden rijpen zelden volledig af.

Lespedeza buergeri is volgens Rehder in 1894 in Europa ingevoerd, waar en door wie is niet bekend. Ook over de eerste introductie in Nederland zijn geen gegevens voorhanden. Bovendien was de plant in Nederland niet meer in cultuur.

In 1979 werd door H.J. van de Laar in Japan nieuw materiaal aangeschaft, dat vanuit het Proefstation te Boskoop werd verspreid.

Lespedeza thunbergii (DC.) NAKAI — Zuid-Japan, China, Korea

GROEIWIJZE: tamelijk hoog opgroeiende halfstruik met naar alle zijden in bogen overhangende takken (vooral de bloeiende takken).

BLADEREN: drietallig, 3-10 cm lang, waarvan de steel 0.5-3 cm inneemt; blaadjes langwerpig elliptisch, van boven kaal, groen, aan de onderkant behaard, grijsgroen.

BLOEMEN: trossen tot 15 cm lang, in de oksels van de bladeren, gesteeld, met tot 30 blauwpaarse bloemen, 1-1.5 cm lang; bloeitijd eind augustus tot eind oktober.

VRUCHTEN: peul als die van *Lespedeza bicolor* en *L. buergeri*.

Deze soort werd vanuit Japan door Von Siebold in 1862 in Nederland geïntroduceerd. Gedurende lange tijd is de plant verhandeld onder de naam *Desmodium penduliflorum* en soms ook als *Lespedeza sieboldii* MIQUEL. Deze fraaie soort wordt regelmatig te koop aangeboden.

Indigofera amblyantha

Lespedeza thunbergii is een sierlijke, in het najaar rijk bloeiende, vrij kleine struik, die evenals de andere *Lespedeza*-soorten op een lichte, iets zandige, humusrijke grond op een zonnige, beschutte plaats goed gedijt.

De plant wordt voornamelijk vermeerderd door zomerstek. In onze streken vallen de peultjes al in onrijpe toestand af. De plant produceert hier dus geen zaden.

ANDERE LESPEDeza-SOORTEN IN CULTUUR

In de Botanische Tuinen van Wageningen zijn behalve de eerder genoemde soorten ook *Lespedeza cyrtobotrya* MIQ., *L. davurica* (LAXM.) SCHINDL. en *L. cuneata* (DUM.-COURS.) G. DON aangeplant. *Lespedeza cuneata* wordt sinds kort ook in Boskoop geteeld. De Wageningse plant, afkomstig van de Botanische Tuin in Leningrad, doet het niet best; ze bloeit niet en blijft erg klein. *Lespedeza cuneata* bloeit wit, evenals de met *L. thunbergii* verwante *L. japonica* BAILEY, die ook sinds kort in Boskoop in cultuur is. Volgens Ohwi is *Lespedeza japonica* een witbloeiende vorm van *L. thunbergii*.

In 1985 werden in Boskoop ook planten aangeboden onder de naam *Lespedeza tomentosa* en *L. davurica*. De planten waren nog klein en hadden nog niet gebloeid, zodat ze niet nader konden worden bestudeerd en het niet geheel zeker is of deze twee soorten inderdaad wel *Lespedeza tomentosa* (THUNB.) SIEB. ex MAXIM. en *L. davurica* (LAXM.) SCHINDL. zijn. Beide soorten horen van nature thuis in China en Japan.

SUMMARY

Some smaller genera are described because of the confusion in the assortment. A short key to their identification is also given.

The majority of the estimated 350 *Desmodium* species are not hardy in the western Europe. Only two species of interest are described.

From the approximately 100 *Hedysarum* species, only one is important in the Netherlands. Sometimes a few perennials of this genus can be seen in specialist collections.

Most of the approximately 800 species of *Indigofera* are native in tropical and subtropical regions. Only three of the most hardy species are cultivated as ornamental shrubs.

According to experts, there are between 50 and 100 *Lespedeza* species. No more than three species are available as ornamental shrubs in Dutch nurseries.